

Projekta Nr. 4.2.2.5/1/23/I/001 "Dalība starptautiskos izglītības pētījumos izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas attīstībai un nodrošināšanai"

2024. gada 2. ceturkšņa (turpmāk – pārskata periods) progressa ziņojums

Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (*Organisation for Economic Co-operation and Development*) (turpmāk – OECD) Izglītības pētniecības un inovāciju centra (*Centre for Educational Research and Innovation*) (turpmāk – [CERI](#)) aktualitātes

2024. gada 26. aprīlī notika OECD Sociālo un emocionālo prasmju [pētījuma](#) 2023. gada cikla rezultātu paziņošana. Pētījumā [novērota](#) sociālo un emocionālo prasmju (uzticēšanās, enerģijas, zinātkāres, radošuma, u.c.) pazemināšanās skolēniem 15 gadu vecumā, salīdzinot ar 10 gadus jauniem skolēniem. 2024. gada 15. maijā publicēts ziņojums "Ko mūsdienās nozīmē bērna iespēju palielināšana. Ietekme izglītībā un labbūtībā" (*What does child empowerment mean today? – Implications for education and well-being*), kas sagatavots CERI darbības virziena "21. gadsimta bērni" ietvaros ([saite](#) uz ziņojumu angļu valodā, [kopsavilkums](#) latviski Izglītības un zinātnes ministrijas (turpmāk – IZM) vietnē). 2024. gada 10. jūnijā notika tiešsaistes intervija, kurā IZM eksperti sniedza informāciju CERI darbības virziena "Izglītības pētniecības ietekmes stiprināšana" pētniekiem par Latvijas labas prakses piemēriem zināšanu mobilizēšanā jeb izglītības pētniecības rezultātu efektīvākā izmantošanā. 2024. gada 18.-19. jūnijā starptautiskā [konferencē](#) "Mācīšanās mainīgajā pasaulē", kuras organizēšanā piedalījās CERI, līdztekus PISA radošās domāšanas pētījuma rezultātiem diskutēts par pētījumu rezultātu efektīvu integrēšanu izglītības politikas veidošanā un skolu praksē. 2024. gada 9.-10. aprīlī CERI valdes 110. sanāksmē (dalība nodrošināta attālināti) saņemta informācija par OECD un CERI aktualitātēm, kā arī diskusiju grupā par mācīšanās rezultātu pielāgošanu mākslīgā intelekta pieaugošajai kapacitātei tika sniegta informācija par digitālo iespēju izzināšanu un izmantošanu Latvijā.

Eiropas Komisijas Pastāvīgās indikatoru un mērķrādītāju grupas (*Standing Group on Indicators and Benchmarks*) (turpmāk – [SGIB](#)) aktualitātes

2024. gada 19. aprīlī tiešsaistes sarunā *Grazia Romani*, Eiropas Komisijas (EK) Izglītības un mācību pārskata (*Education and Training Monitor* ([ETM](#))) veidotāju pārstāve, tika iepazīstināta ar Latvijas pieredzi ilgtspējības mācīšanās un PISA 2022. gada pētījuma cikla Latvijas rezultātiem. 2024. gada 18.,19. jūnijā nodrošināta attālināta dalība 56. SGIB sanāksmē, kurā apspriestas ETM 2024. gada ziņojuma izstrādes aktualitātes un EK aktivitātes izglītības rādītāju izstrādē, t.sk., pilsonisko zināšanu mērķa rādītāja un taisnīguma (*equity*) rādītāja izstrāde. Taisnīguma rādītāji balstās starptautisko salīdzinošo izglītības pētījumu ICCS un PISA datus. Jaunā ETM 2024. gada ziņojuma pārbaudi plānots organizēt 2024. gada 11.-30. septembrī, ziņojuma publicēšana plānota 2024. gada 28. novembrī, tā sauktajā Klimata izglītības dienā, savukārt nākamā, 57. SGIB sanāksme, plānota 2024. gada 11.-12. decembrī.

OECD Izglītības sistēmu indikatoru programmas (*Indicators of Education Systems*) (turpmāk – [INES](#)), kā arī Izglītības ekonomikas, darba tirgus un sociālo rezultātu datu vākšanas un attīstības tīkla (*Network on Data Collection and Development on Economic, Labour Market and Social Outcomes of Education*) (turpmāk – [LSO](#)) un Tīkla sistēmas līmeņa aprakstošas informācijas apkopošanai un pieņemšanai par izglītības struktūrām, politikām un praksi (*Network for the Collection and Adjudication of System-Level Descriptive Information on Educational Structures, Policies and Practices*) (turpmāk – [NESLI](#)) aktualitātes

Pārskata periodā, sevišķi aprīlī, turpinājās Latvijas datu nosūtīšana OECD, atbildot uz saņemtajiem pieprasījumiem, t.sk. Centrālās statistikas pārvaldes (turpmāk – CSP) kolēģi sagatavoja un iesniedza Darba spēka apsekojumā balstītos datus par iedzīvotāju ienākumiem

4.2.2.5. projekta 2024. gada otrā ceturkšņa progressa ziņojums

(*earnings*) atbilstoši viņu iegūtajai izglītības pakāpei un veidam, savukārt IZM iesniedza Latvijas sākumskolas raksturojošus datus. Pārskata periodā tika veikta arī iesniegto datu precizēšana, atbildot uz OECD kolēģu iesūtītajiem papildjautājumiem. Jau aprīlī iesākās un visu pārskata periodu turpinājās datu tabulu un grafiku pirmo un otro versiju, un tekstu pirmo versiju pārbaude, sagatavojot šos materiālus publicēšanai ikgadējā ziņojumā "Īsumā par izglītību 2024" (*Education at a Glance 2024*), kura publicēšana plānota 2024. gada 10. septembrī. Šogad ziņojums tiek veidots, lai, izmantojot izglītības datus, labāk izvērstu taisnīguma tematu un vienlīdzīgas iespējas izglītībā. CSP kolēģi iesaistījās tabulu un grafiku pārbaudē, kuru avots ir CSP veiktais Darba spēka apsekojums un Pieaugušo izglītības apsekojums un UNESCO/OECD/Eurostat apvienotās datubāzes UOE veidlapas.

2024. gada 21. jūnijā nodrošināta tiešsaistes dalība UNESCO organizētā seminārā par ilgtspējīgas attīstības mērķa 4.1.1. Bērnu un jauniešu īpatsvaru, kas sasniedz vismaz minimālo prasmju līmeni lasīšanā un matemātikā rādītāju. UNESCO Statistikas institūts 2024. gada sākumā izveidoja tehnisko padomdevēju grupu (turpmāk – TAG). Semināra laikā tika prezentēts līdzšinējais progress un izskaidrotas TAG diskusijas metodes un iegūtie rezultāti, izklāstītas turpmākās darbības, kuru rezultātā 2025. gadā tiks sagatavots visaptverošs pārskats par globālo rādītāju satvaru ilgtspējīgas attīstības mērķiem un 2030. gada mērķrādītājiem Ilgtspējīgas attīstības programmā. Vairāk informācijas UNESCO [vietnē](#).

Starptautiskās izglītības sasniegumu novērtēšanas asociācijas (*International Association for the Evaluation of Educational Achievement*) (turpmāk – IEA) Starptautiskā datorprasmju un informācijpratības pētījuma (*International Computer and Information Literacy Study*) (turpmāk – [ICILS](#)) aktualitātes

Pārskata periodā, Latvijas Universitātes Izglītības pētniecības institūts (turpmāk – LU IPI) sadarbībā ar IEA kolēģiem turpināja apkopoto datu apstrādi ar mērķi nodrošināt augstu Latvijas datubāzes kvalitāti, kas atbilst IEA starptautiskajiem standartiem: provizoriskās datubāzes pārbaude, izlases apjoma pietiekamība, darbs ar dokumentāciju, piemēram, tulkojumu un kodu grāmatu pārbaude. Norisinājās diskusijas un intensīvs darbs saistībā ar starptautiskā ziņojuma projekta versijas izstrādi, kurā tika iesaistītas visas dalībvalstis un Latvijas pusi pārstāv LU IPI. Konsultāciju veidā ar IEA tika pārrunāti datu prezentēšanas plāni nacionālajā un starptautiskajā līmenī, t.sk. 2024. gada 12. novembrī paredzētā ICILS 2023. gada pētījuma cikla pirmo rezultātu publicēšana.

No 2024. gada 24. jūnija līdz 28. jūnijam Taivānas galvaspilsētā Taipejā norisinājās 5. nacionālo pētījuma koordinātoru seminārs, kurā IEA iepazīstināja ar [ICILS 2023](#) norisi visās dalībvalstīs, kā arī ieskicēja ICILS nākamā pētījumu cikla, t.i. 2028. gada pētījuma aktualitātes un sagaidāmos jauninājumus. Nacionālo koordinātoru semināra darba kārtībā bija arī ICILS 2023 publiskās datubāzes saturs, un arī datu drošības un konfidencialitātes principi datubāzes izmantošanā. Darba grupu veidā tika pārspriests un koriģēts starptautiskā ziņojuma saturs, tika pārrunāti plāni saistībā ar valstu nacionālajiem ziņojumiem (to dažādie veidi un saturiskie akcenti), kā arī rezultātu paziņošanas plāni katrā no dalībvalstīm. Komandējuma noslēgumā notika praktiskas IEA izstrādātās datu apstrādes programmatūras IEA [IDB Analyzer](#) mācības.

IEA Starptautiskā matemātikas un dabaszinātņu izglītības attīstības tendenču pētījuma (*Trends in International Mathematics and Science Study*) (turpmāk – [TIMSS](#)) aktualitātes

Pārskata periodā, LU IPI sadarbībā ar IEA kolēģiem turpināja apkopoto datu apstrādi ar mērķi nodrošināt augstu Latvijas datubāzes kvalitāti, kas atbilst IEA starptautiskajiem standartiem: provizoriskās datubāzes pārbaude, izlases apjoma pietiekamība, darbs ar dokumentāciju, piemēram, tulkojumu un kodu grāmatu pārbaude. Norisinājās diskusijas un intensīvs darbs saistībā ar starptautiskā ziņojuma projekta versijas izstrādi, kurā tika iesaistītas visas dalībvalstis un Latvijas pusi pārstāv LU IPI. Konsultāciju veidā ar IEA tika pārrunāti datu

4.2.2.5. projekta 2024. gada otrā ceturkšņa progressa ziņojums

prezentēšanas plāni nacionālajā un starptautiskajā līmenī, t.sk. 2024. gada 4. decembrī paredzētā [TIMSS 2023](#). gada pētījuma cikla pirmo rezultātu publicēšana.

IEA TIMSS 2019. gada cikla sekundārās datu izpētes posma aktualitātes

Pārskata periodā LU IPI iesniedza IZM pirmo pētījuma starprezultātu, kas aptvēra kognitīvo prasmju jomas, kurās ir nepieciešamas efektīvākas mācību metodes un atbalsts skolēniem, kā arī vispārēju metodisko materiālu skolotājiem. LU IPI savā [mājaslapā](#) (ipi.lu.lv) publicēja materiālus skolotājiem, studentiem, politikas veidotājiem un citiem interesentiem, saistībā ar TIMSS 2019 saturisko bāzi. Tāpat arī tiek turpināts darbs pie sekundārās analīzes, precizējot izlasi, lai veiktu TIMSS 2019 un 2023./2024. mācību gada 9. klašu centralizēto eksāmenu rezultātu savstarpējo analīzi.

OECD Starptautiskā mācību vides pētījuma (*Teaching and Learning International Survey*) (turpmāk – [TALIS](#)) 2024. gada cikla datu vākšanas posma aktualitātes

Pārskata periodā TALIS 2024. gada cikla pētījumā LU IPI veicis sekojošas galvenās norises (1) pētījumā iegūto datu par dalībniekiem apkopošanu, tīrīšanu un nosūtīšanu OECD pētījuma konsorcijsam, (2) pētījuma koordinātoru atsūtītās atgriezeniskās saites apkopošanu, (3) pētījuma dokumentācijas aizpildīšanu, (4) OECD atskaišu sagatavošanu par pētījuma gaitu, (5) individuālu apliecinājumu par dalību pētījumā sagatavošanu un nosūtīšanu katram pētījumā iesaistītajam (skolotājiem, direktoriem un koordinātoriem).

OECD Starptautiskā skolēnu novērtēšanas programmas pētījuma (*Programme for International Student Assessment*) (turpmāk – [PISA](#)) 2025. gada cikla datu vākšanas un primārās datu izpētes posma aktualitātes

Pārskata periodā no 2024. gada 2. aprīļa līdz 29. aprīlim Latvijas skolās LU IPI kolēģi veica OECD PISA 2025 izmēģinājuma pētījuma datu savākšanu, t.i. no izlasē iekļautajām un uzrunātajām 57 skolām dalību atteica četras skolas, trīs no tām tika aizstātas ar rezerves skolām, kā rezultātā izmēģinājuma pētījumā piedalījās 56 skolas, kurās novadītas vairāk kā 100 testēšanas sesijas un kopumā iegūti dati no 2 615 skolēniem. LU IPI uzsāka skolēnu testa uzdevumu brīvo atbilžu parasto un dubulto vērtēšanu, apmācīja 11 brīvo atbilžu vērtētājus un divus skolēnu vecāku un skolēnu nākotnē plānoto profesiju kodētājus. Kopumā skolēnu atbilžu vērtēšanai nodotas skolēnu atbildes no vairāk kā 200 uzdevumiem, veikta 3 647 skolēnu aptaujās aprakstīto profesiju parastā un dubultā kodēšana. LU IPI uzsāka izmēģinājuma pētījuma Latvijas datu bāzes izveidošanu un tīrīšanu.

Pārskata periodā veikta arī Latvijas skolēnu radošās domāšanas kompetences sasniegumu analīze starptautiskā un nacionālā līmenī, sagatavots un publicēts [ziņojums](#) "Radošās domāšanas kompetence – OECD PISA 2022 pirmo rezultātu ziņojums". 2024. gada 19. jūnijā notika radošās domāšanas rezultātu prezentācijas [tiešraide](#). 92% Latvijas skolēnu sasniedz pamata un augstāku līmeni radošajā domāšanā, kas ir otrs labākais rezultāts aiz Singapūras (94%) un augstākais starp OECD un Eiropas valstīm.

IEA Starptautiskā lasītprasmes novērtēšanas pētījuma (*Progress in International Reading Literacy Study*) (turpmāk – [PIRLS](#)) 2026. gada cikla datu vākšanas un primārās datu izpētes posma aktualitātes

Pārskata periodā no 2024. gada 2. jūnija līdz 7. jūnijam Latvijā norisinājās IEA PIRLS 2026 pētījuma Nacionālo pētījuma koordinātoru [sanāksme](#), kuras organizēšanās un norisē piedalījās LU IPI. Ilze Saleniece, Izglītības un zinātnes ministrijas valsts sekretāra pienākumu izpildītāja, atklājot sanāksmi, uzsvēra pētījuma nozīmi lasītprasmi ietekmējošo faktoru un efektīvu lasītprasmes uzlabošanas pieeju noskaidrošanā. Sanāksmē notika darbs pie izmēģinājuma pētījuma instrumentu (lasītprasmes mērīšanas testu un aptauju) izstrādes – pārrunāti gan izlases veidošanas jautājumi, gan starptautisko instrumentu tulkošanas, tulkojumu verificēšanas,

4.2.2.5. projekta 2024. gada otrā ceturkšņa progressa ziņojums

adaptācijas un lokalizācijas jautājumi. Gatavojoties 2025. gadā plānotajam izmēģinājuma pētījumam, sanāksmes dalībnieki kopīgi izvērtēja lasītprasmes uzdevumu formulējumus un sniedza ieteikumus to precizēšanai.

IEA PIRLS 2021. gada cikla sekundārās datu izpētes posma aktualitātes

Pārskata periodā LU IPI iesniedza IZM pirmo pētījuma starprezultātu "Starptautiskā lasītprasmes novērtēšanas pētījuma IEA PIRLS instrumenti skolēnu lasītprasmes mērīšanai", kurā turpinās veikt korekcijas nākamajā pārskata periodā, to sadalot trīs neatkarīgās daļās, pievienojot uzdevumu piemēriem didaktiskos komentārus skolotāju vajadzībām.

OECD Starptautiskā pieaugušo kompetenču novērtēšanas programmas pētījuma (*Programme for the International Assessment of Adult Competencies*) (turpmāk – [PIAAC](#)) 2022.-2023. gada cikla primārās datu izpētes posma aktualitātes

Pārskata periodā Latvijas Universitātes Sociālo un politisko pētījumu institūta (turpmāk – LU SPPI) pētnieki piedalījās ikmēneša OECD PIAAC konsorcijs rīkotajos tīmekļsemināros un sadarbībā ar konsorcijs veica nacionālo datu sagatavošanu deponēšanai, tā ir pabeigta 2024. gada jūnijā. 2024. gada 26. aprīlī LU SPPI pētnieki piedalījās IZM organizētajā darba [seminārā](#) par pētījumā iegūto datu tālākizmantošanu pēc 2024. gada 10. decembra, kad tiek publicēti pirmie rezultāti. Turpinās sadarbība ar Ziemeļvalstu-Baltijas OECD PIAAC tīkla pētniekiem – darbs pie kopīgiem materiāliem par daļu OECD PIAAC otrā cikla pētījumā. 2024. gada 2.-8. jūnijā LU SPPI pētnieki piedalījās nacionālo projektu vadītāju darba seminārā un primārās datu analīzes rīku izmantošanas apmācībās, t.sk. notika praktiskas IEA izstrādātās datu apstrādes programmatūras IEA [IDB Analyzer](#) mācības. LU SPPI turpināja darba semināru plānošanu reģionālajās augstskolās š.g. rudenī un darba materiālu šiem semināriem sagatavošanu.

IEA Starptautiskā pilsoniskās izglītības pētījuma (*International Civic and Citizenship Education Study*) (turpmāk – [ICCS](#)) 2022. gada cikla sekundārās datu izpētes posma aktualitātes

Pārskata periodā LU IPI izanalizēja ICCS 2022 pētījuma dalībrosku Latvijā 8. klašu skolēnu pilsonisko aktivitāšu skalas saistībā ar skolēnu sasniegumiem, saaranžējusi un izvēlējusies septiņas skolas, kurās notikušas intervijas ar mērķi: (1) veikt analīzi par skolēnu pašpārvaldi kā vienu no (agrīnām) pilsoniskās līdzdalības formām, tās lomu un iespējām pilsoniskās līdzdalības prasmju stiprināšanai mācību saturā; (2) sniegt ieteikumus skolām un skolotājiem, kā veicināt skolēnu izvēli vispārējās vidējās izglītības starpdisciplinārā kursa "Projekta darbs" (70 stundas) ietvaros iesaistīties pilsoniskās līdzdalības aktivitātēs skolā un vietējā kopienā. Pētījuma ietvaros tika veikta ICCS 2022 sekundārā analīze un apkopoti kvalitatīvie dati, kas tika izmantoti, lai izveidotu starprezultātu ziņojumu, kurā sniegti pētījumos balstīti, praktiski ieteikumi skolām un skolotājiem pilsoniskās līdzdalības pilnveidē mācību saturā un ārpus mācību laikā. Projektā tika iesaistīti trīs izglītības zinātņu maģistratūras studenti, kas veic savu akadēmisko praksi projektā. 2024. gada 6. martā notika uzstāšanās ar prezentāciju informatīvi izglītojošā seminārā "Skolēnu pilsoniskās līdzdalības nozīme plašākas skolēnu izglītības pieredzes sekmēšanā", stāstot par situāciju Latvijas izglītības iestādēs skolēnu pilsoniskās līdzdalības aspektā un ICCS 2022 rezultātu kontekstā.

Projekta svarīgākās uzraudzības aktualitātes pārskata periodā –

– 2024. gada 24. aprīlī IZM iesniedza KPVIS otro maksājumu pieprasījumu 421 159,28 eiro apjomā, kas tika apstiprināts 12. jūnijā. Kopumā 4.2.2.5. projektā ir apstiprināti izdevumi 505 070,96 eiro apmērā. Tāpat arī 2024. gada 24. aprīlī un 27. maijā tika precizēts plānoto maksājumu pieprasījumu iesniegšanas grafiks.

4.2.2.5. projekta 2024. gada otrā ceturkšņa progressa ziņojums

– 2024. gada 14. jūnijā ar IZM rīkojumu Nr. 1-2e/24/194 tika apstiprināta "Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.-2027. gadam 4.2.2. specifiskā atbalsta mērķa "Uzlabot izglītības un mācību sistēmu kvalitāti, iekļautību, efektivitāti un nozīmīgumu darba tirgū, tostarp ar neformālās un ikdienējās mācīšanās validēšanas palīdzību, lai atbalstītu pamatkompetenču, tostarp uzņēmējdarbības un digitālo prasmju, apguvi, un sekmējot duālo mācību sistēmu un māceklības ieviešanu" 4.2.2.5. pasākuma "Dalība starptautiskos izglītības pētījumos izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas attīstībai un nodrošināšanai" projekta Nr. 4.2.2.5/1/23/I/001 "Dalība starptautiskos izglītības pētījumos izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas attīstībai un nodrošināšanai" projekta vadības un īstenošanas personāla izmaksu vienas vienības izmaksu standarta likmes aprēķina un piemērošanas metodika".

– 2024. gada 19. jūnijā tika izgatavots informatīvais baneris ar informāciju par projektu, tostarp par finansiālo atbalstu no Eiropas Sociālā fonda Plus, un jau tika nodrošināta tā novietošana finansējuma saņēmēja un sadarbības partneru pasākuma norises telpā.

Dalība pētījumos īstenota Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.-2027. gadam 4.2.2. specifiskā atbalsta mērķa "Uzlabot izglītības un mācību sistēmu kvalitāti, iekļautību, efektivitāti un nozīmīgumu darba tirgū, tostarp ar neformālās un ikdienējās mācīšanās validēšanas palīdzību, lai atbalstītu pamatkompetenču, tostarp uzņēmējdarbības un digitālo prasmju, apguvi, un sekmējot duālo mācību sistēmu un māceklības ieviešanu" 4.2.2.5. pasākuma "Dalība starptautiskos izglītības pētījumos izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas attīstībai un nodrošināšanai" projekta Nr. 4.2.2.5/1/23/I/001 "Dalība starptautiskos izglītības pētījumos izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas attīstībai un nodrošināšanai" ietvaros, to līdzfinansē Eiropas Sociālais fonds Plus.

Līdzfinansē
Eiropas Savienība

Nacionālais
attīstības plāns